

26.76x32.57	1/3	עמוד 12	משפחה - חדשות של הציבור החרדי	04/07/2019	69117883-3
כנס הרצליה - 842602					

סודות בדרך מאיראן | בכנס הרצליה נחשף לראשונה: כך חדרו סוכנים ללב ארכיון הגרעין של איראן

הגרעין הקשה

"בסיפורי הגבורה
הבדיוניים תמיד יש גיבור
אחד עלום שהכל מוטל
על כתפיו". במילים אלה,
בין היתר, חשף ראש
המוסד יוסי כהן פרטים
חדשים על המבצע
העלום שהציג לעולם
את פיתוח הגרעין
באיראן • 'משפחה'
חושף: במוסד הוקמה
מנהלת מיוחדת שתתמקד
באיתור הזדמנויות
לשלום ומנופי השפעה
מדיניים • וגם: מה חשף
שר החוץ על ביקורו
באבו דאבי?

כנס הרצליה 2019 תשע"ט
 HERZLIYA CONFERENCE

חשף סודות כמוסים. ראש המוסד נושא דברים בכנס הרצליה. צילום: גלעד קוולרצ'יק

ישראל יוסקוביץ

אפשר לכתוב באינסוף קלישאות את אותם כנסים וימי עיון שבהם בדרך כלל נפגשים הרבה מאוד לשע-ברניקים אלו עם אלו, מתרפקים על מנעמי הנוסטלגיה ומחליפים עמדות, תאוריות ורעיונות על מה היה קורה אם וכאשר הם היו עדיין בתפקיד; איך הם היו עושים זאת אחרת ואיפה בדיוק טועים אלו שבאו אחריהם ושיבשו הכל.

ליום אחד הם נעשים פתאום האנשים הכי חשויים בסביבה. לובשים את מיטב מחלצותיהם וחוזרים במנהרת הזמן לימים הטובים. בקהל יושבים באותה עת הרבה מאוד לשעברניקים נוספים, רק קצת יותר זוטרים ופתוח יומרניים. הם מביאים איתם פנקס עב כרס ורושמים בארשת חשיבות את מה שנאמר על בימת הפאנל. בין לבין מגיעה שעת צהריים מוקדמת, ובחוף נערמים דוכני האוכל העמוסים בכל טוב. אותם אנשים חשובים ממחרים ומנצלים את ההזדמנות למיני גלינג נוסטלגי עם העמיתים לשעבר וממחרים להיכנס למושב נוסף שכולו עוסק בדיוני סרק תאורטיים.

התיאור הזה נכון ומדויק, לא כשמדובר בכנס הרצליה. מדי שנה, נוהרת הצמרת המדינית והביטחונית של ישראל למרכז הבינתחומי בהרצליה. שם ניתנת באמת הזדמנות נדירה לעיתונאים ולמאות דיפלומטים זרים להציץ לנבכי ההחלטות שמתקבלות בחדרם הסגור של מקבלי ההחלטות ובבורות הפיקוד של מערכת הביטחון.

שלושה ימי עיון התקיימו השבוע בכנס הרצליה. מלבד ראש הממשלה שנעדר מהכנס - ייתכן שעל רקע המתוחות שקיימת בינו לבין העומד בראשו, האלוף (במיל') עמוס גלעד - נכתה שם כל שדרת ההנהגה הבכירה במדינת ישראל: נשיא המדינה, יו"ר הכנסת, ראש המוסד, שר החוץ, השליח האמריקאי למוזה"ת, היועץ המשפטי לממשלה ועוד שורה ארוכה

של בכירים שניצלו את הבמה וחשפו את הסודות שמאחורי הקלעים.

יותר מכל בלט נאומו המרתק של ראש המוסד, יוסי כהן, שלראשונה עמד מול המצלמות וגולל בפרוטרוט את מה שהתחולל באותן שעות ליליות, מורטות עצבים, כשסוכנות וסוכנים של המוסד חדרו לארכיון האיראני, רוקנו אותו ממסמכים וחומרי תיעוד ממוחשבים והבריחו אותם לארץ. בנאומו אמר כהן שהצלחת המבצע (בתסדסי שמים, י"י) הביאה לכך שאיראן חזרה כמה שנים לאחור מהיכולת לפתח נשק גרעיני.

יהיו שישימו את האצבע דווקא על הכותרת המדינית של ראש המוסד, כשהצהיר שהמוסד למודיעין ולשירותים חשאיים מזהה הזדמנות נדירה לכונן שלום כולל במזרח התיכון. "האינטרסים המשותפים מחד גיסא והמאבק נגד גורמי טרור כמו איראן והטרור הג'יהאדיסטי מאידך גיסא, לצד היחסים הקרובים עם הבית הלבן וערוצי הקשר מול הקרמלין, כל אלה מייצרים יחד חלון הזדמנויות חד פעמי. תפקידו של המוסד להיות שותף במאמץ הזה ולעיתים להובילו".

יוסי כהן אמנם לא חשף זאת בנאומו, אבל אנתנו נוכל לספר שהוא עצמו שהה פעמים רבות בחודשים האחרונים במדינות ערב. הוא נשלח לקיים פגישות עם גורמי המשטר במדינות אלה כשהשיחות עסקו בעיקר באיום האיראני ובשילוב ידיים במאבק נגדו. בעוד שסעודיה ומצרים נמצאות בריבנות ארוכת שנים עם טהראן, קטאר מקיימת עם משטר האייתר ללות ברית אסטרטגית ארוכת שנים. בנושא העזתי, שכן קטאר היא המתווכת בשנה האחרונה בין חמאס למדינת ישראל, בקטאר מאשימים את ישראל כמי שהובילה את החרם עליה, זאת למרות הכחשות חוזרות ונשנות שיצאו מירושלים במספר ערוצים מקבילים.

זכורה לפני כשנתיים סיכמו ביניהן ערב הסעודית, איחוד האמירויות הערביות, בחריין, כוויית ועומאן על

מהלך דרמטי של ניתוק הקשרים עם קטאר וסגירת המרחבים - היבשת, האוויר והימי, עם האמירות. המהלך נועד להגביר את הלחץ על קטאר כדי שזו תנתק את קשריה עם איראן, לצד המצור שהוטל עליה נוסף גם קיצוץ דרמטי שהטיל הבית הלבן על קשרי המסחר עימה.

בניגוד לחששות המוקדמים שהמהלך הזה עלול להשליך על הסיוע הכלכלי שקטאר מגישה לרצועת עזה, אירע בדיוק ההפך: המעורבות שלה בתיווך בין מדינת ישראל לחמאס גברה, והיא אף הגדילה את סכומי הסיוע שנועדו לשקם את הכלכלה העזתית ולהוריד בכך את גובה הלהבות.

← אבי האקטיביזם המבצעי

ובחזרה לכנס הרצליה. את עיקר נאומו בכנס ייחד ראש המוסד לאותו מבצע חשאי שמאוחר יותר הפך לגלוי. כהן תיאר באופן מרתק לפני הנוכחים את המהד לכים שקדמו למבצע ואת השיקולים שהביאו את הדרג המדינית לתת לאנשיו אור ירוק לחדור ללב הסכנה. לדבריו, חשיפת המסמכים גרמה להחלטה האמריקאית הדרמטית לצאת מהסכם הגרעין ולהטיל מחדש סנקציות חונקות על המשטר האסלאמיסטי היושב בטהראן. ראש המוסד חשף לנוכחים את העובדה

האלוף (במיל') עמוס גלעד בשיחה עם משתתפים בכנס. צילום: גלעד קוולרצ'יק

26.76x14.88	2/3	עמוד 14	משפחה - חדשות של הציבור החרדי	04/07/2019	69117774-2
כנס הרצליה - 842602					

"אישרתי את הפעולה הזו של הבאת הארכיון הסודי מאיראן מתוך מחשבה שזה יסייע לשכנע את נשיא ארה"ב לצאת מהסכם הגרעין המסוכן.

"שיתפתי את הנשיא טראמפ ברעיון המבצע - עוד לפני שהוא בוצע. אמרתי לו שאני מתכוון לשלוח את אנשינו ללב טהראן ולהביא את הארכיון. טראמפ שאל אותי: האם זה מסוכן? ואמרתי לו יש בזה סיכון לא מבוטל, אבל התוצאה מצדיקה את הסיכון. לכן כאשר הבאתי לו את הממצאים העיקריים הוא כבר ידע על מה מדובר והביע את הערכתו. אין לי ספק שזה סייע לאשרר את החלטתו לסגת מהסכם הגרעין עם איראן". פרס ביטחון ישראל על פרויקטים ופעילויות שתרמו לביטחון המדינה, הוענק השבוע ביום שלישי בבית הנשיא על-ידי נשיא המדינה ראובן ריבלין, ראש הממשלה נתניהו, הרמטכ"ל רא"ל אביב כוכבי ומנכ"ל משרד הביטחון אלוף (במיל") אודי אדם. מלבד הפריצה לארכיון הגרעין האיראני, הוענקו פרסים לפי רויקט חשיפת מנהרות חיזבללה, ועוד שורת פרויקטים חשובים בתחום הביטחון.

אבל לא רק מבצעים חשאיים ונועזים מקיים המוסד. בשנתיים האחרונות, בהנחייתו הישירה של ראש הממשלה, פועל העומד בראש המוסד יחד עם אנשיו לאתר את אותן מדינות מוסלמיות - שבמשך שנים רבות נחשבו לעיונות כלפי ישראל - לזהות את נקודות הממשק המגלמות פוטנציאל לכינון יחסים ולהכשיר את הקרקע עבור הדרג המדיני. מאז שנכנס לתפקידו בילה כהן שעות ארוכות בשיחות עם מנהיגים במדינות ערב. בעיקר נוקף לזכותו כינון היחסים עם סולטנות עומאן.

במשרד החוץ זוקפים אנגם את כינון היחסים לזכותם, אולם מבדיקת עומק שקיימנו, אפשר בהחלט להעניק את עיקר הקרדיט לפעילות המוסד ולקשרים

בדבריו בכנס, סיפר ראש המוסד על המערך העצום שהוביל במשך חודשים ארוכים את ההכנות למבצע הבאתו לישראל של הארכיון האיראני. "את המבצע עצמו", אמר, "ביצעו סוכנים, אולם היו שותפים לו עשרות גורמים, בהם: מפענחי שטח, מומחים לפריצה ולפיצוח כספות, אנשי קשר וסייבר, אנשי טכנולוגיה ממגוון תחומי ידע ואנשי מבצעים שפעלו יחדיו בהתייחסות מדה ובנחישות, כדי להביא הוכחות ולחשוף את האמת על תוכנית הגרעין הצבאית של איראן ועומק השקר של מנהיגיה. במלאכת מחשבת מבצעית, מודיעינית וטכנולוגית, עשו את הבלתי ייאמן. בסיפורי הגבורה הבדיוניים תמיד אדם אחד עושה את הבלתי ייאמן. כאן פעלו עשרות גורמים כתף אל כתף".

מלבד התיאור הפיקנט של ראש המוסד, היה מרתק לשמוע מפיו לראשונה על הנחישות שהובילה את הדרג המדיני לשים את היד על כל חומרי התייעוד שמעידים על השקר הגדול והמקומם: למרות שאיראן חתמה על הסכם הגרעין היא מעולם לא עמדה בו. יוסי כהן חשף שאחרי שסוכני המוסד כבר שמו את ידם על המסמכים המסווגים, נודע לו ולאנשיו שישנם גם חומרי תיעוד מצולמים שבחלקם ניתן לראות את הנחישות הגרעינית של טהראן. הוא סיפר כיצד למרות הסיכון הרב הוחלט להרחיב את המבצע ולדאוג גם להבאתם של אותם חומרים. מדובר, כך על פי עדותו, בכ-110 אלף מסמכים וקבצים שמתעדים את השקר האיראני הגדול.

מספר שעות אחרי הופעתו הנדירה של ראש המוסד, במסגרת טקס הענקת פרס ביטחון ישראל, חשף ראש הממשלה נתניהו את העובדה שמבצע הפריצה של המוסד לארכיון הגרעין האיראני, אחד הפרויקטים שזכו בפרס, תואם עם נשיא ארה"ב דונלד טראמפ: "אספר לכם דבר שלא סיפרתי עד היום", אמר נתניהו.

מחיק. אבל מי שמכיר אותו יודע לספר שכהן הוא האחרון שעונה לתיאור הזה. במשך שנים רבות הוביל בתפקידיו השונים במוסד עשרות מבצעים הרואיים שהתרחשו הרחק מהמרחב הטריטוריאלי של מדינת ישראל. כהן הוא אבי האקטיביזם המבצעי ומי שתמיד יעדיף את השטח על פני החדר הממוגן.

אפילו ראש המוסד הוותיק, מאיר דגן ז"ל, שבי ערוב ימיו הפך למתנגד חריף לבנימין נתניהו, תמך בחוסר במינוי מקורבו של ראש הממשלה לתפקיד ראש המוסד. למרות הביקורת שנשמעה אז מצד צקצקנים בתקשורת שייחסו את מינויו לקרבתו האישית למש"פחת נתניהו, דווקא מאיר דגן - החרף שבין מבקרי ראש הממשלה - שוחח עם נתניהו ודחף אותו להטיל את המינוי על כהן.

שטהראן, גם בימים שכביכול הייתה מחויבת להסכם הגרעין, לא זנחה לרגע את המרוץ להשגת נשק גרעיני, ובימים האחרונים, בחסות הטלת הסנקציות והמתחות הביטחוניות מול וושינגטון, היא עברה להעשיר בגלוי אורניום.

"במשך חודשים ארוכים מאוד", סיפר כהן לנוכחים, "עקבנו אחר הניסיונות של האיראנים להחביא את אוצר המסמכים העצום המהווה את סך הידע המצטבר שלהם בכל הנוגע לפיתוח נשק גרעיני".

ראש המוסד, יוסי כהן, נחשב מאז ומתמיד לאישיות מרתקת. הופעתו החיצונית מטעה. לבושו המוקפד וגינוניו הדיפלומטיים מייצרים את הרושם של אישיות דיפלומטית או מדינית שמגיעה מחדרי הדיונים שבהם המפות נפרשות והגלובוס כולו משרטט על גבי לוח

למוזמנים בלבד. אחד השולחות העגולים בכנס. הכניסה מותרת רק לקבוצה קטנה של מוזמנים. צילום: גלעד

26.57x14.65	3/3	עמוד 15	מספחה- חדשות של הציבור החרדי	04/07/2019	69117775-3
כנס הרצליה - 842602					

הענפים של אנשיו עם גורמים שונים בעומאן וביתר מדינות ערב שמקיימות עם ישראל קשרים חשאיים. ל'משפחה' נודע שלאחרונה הקימו במוסד מנהלת מיוחדת שתמקד באיתור הזדמנויות לשלום ואיתור מנופי השפעה מדיניים. המנהלת תמקד בתחום המדיני והאסטרטגי והיא נועדה לקדם תהליכים מדיניים דרך האמצעים המגוונים של המוסד. התפיסה בצמרת הארגון היא שנוצרה לראשונה הזדמנות היסטורית להוביל להסדר שלום כולל עם כלל מדינות ערב, מבלי שהן ימשיכו לנדנד בסוגיה הפלסטינית. המהלך הזה נוסף לאחרונה למהלכים שנוקט גם הצבא במישור המדיני. ההבנה במערכת הביטחון כיום היא שללא פעילות בזירה המדינית לא ניתן באמת להשלים מהלכים רק בזירה הצבאית. בעבר ההתערבות של צה"ל בזירה המדינית ושיגורו של ראש אג"ת לפגישות מדיניות בבית הלבן - גררו ביקורת נוקבת מצד משרד החוץ, אולם בשנה האחרונה התופעה זאת הלכה והתרחבה, אולי בגלל היחלשותו המתמדת של משרד החוץ והכרסום ההולך ומתרחב בסמכויותיו.

דאבי במסגרת ועידת האו"ם לענייני סביבה שהתקיימה באמירות המוסלמית. מדובר בנסיעה ראשונה של שר בכיר ישראלי למדינה הערבית, מהלך שהגיע מיד לאחר הסדנה הכלכלית בבחריין - שבה לא נטלו חלק גורמים רשמיים מישראל. במהלך הוועידה פגש כץ גם את מזכ"ל האו"ם, אנטוניו גוטרש, והעלה בפניו את נושא השבויים והנעדרים הישראליים. בנוסף, קיים כץ פגישה עם גורם בכיר באיחוד האמירויות. בפגישה נידונו ההיבטים האזוריים והיחסים בין המדינות, וכמו כן הצורך להתמודד מול איומי איראן בנושאי הגרעין, פיתוח הטילים והתמיכה בטרור האזורי והאלימות שמפעילה איראן

נגד האינטרסים האזוריים. כמו כן, נידונה הפעילות המשותפת לקידום הקשרים הכלכליים בין המדינות בתחומים שונים, כמו טכנולוגיה מתקדמת, אנרגיה, חקלאות ומים. ישראל כץ, בצדק רב, מתגאה בתוכניתו "מסילות השלום האזורי" - שכפי שחשפנו בשבוע שעבר אף אומצה על ידי האמריקאים במסגרת תוכנית המאה, והוא הציג לעמיתיו את היוזמה לחיבור כלכלי ואסטרטגי של סעודיה ומדינות המפרץ, דרך ירדן, לרשת הרכבות הישראלית ולנמלי חיפה בים התיכון. יומיים לאחר מכן, הופיע שר החוץ בכנס הרצליה ופירט בהרחבה על ביקורו המכונן באבו דאבי. "זאת כבר לא מליצה לדבר על הפתיחות המופגנת כלפי

ישראל מצד העולם הערבי. מה שבעבר נתפס כמאשלת לב הפך למציאות. זה הגיע כתוצאה מהכרה בנכסיותה הייחודית של ישראל גם בהיבט הביטחוני וגם בהיבט הטכנולוגי-אזרחי", אמר. בנומו הזכיר כץ את ביקורו באבו דאבי וציין שגפגש שם עם גורמים בכירים. בין אבו דאבי לישראל אין ערוץ יחסים רשמי ובואו של כץ לבירת האמירויות היה בחסות ועידה בינלאומית. אך מאחורי הקלעים את עיקר מפגשיו ייחד השר כץ לפגישות עם גורמים בכירים באבו דאבי, שמביעה חשש גדול מהתגברות הפעילות האיראנית באזור.

← מסע לאבו דאבי

נאומו של ראש המוסד יוסי כהן התקיים ביומו הראשון של הכנס. באותה שעה בדיוק, בזמן שכהן שרטט את קווי הפעילות של המוסד מול הערוץ המדיני ואת שורת הצלחותיו לכוון יחסים עם מדינות ערב, ביקר לראשונה שר החוץ, ישראל כץ, באבו דאבי, בירתו של איחוד האמירויות הערביות. כץ שנאם ביומו השלישי של כנס הרצליה, הגיע לאבו